

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR
PROFESIONALE ALE ASISTENȚILOR
MEDICALI ÎN STATE MEMBRE ALE UE
ȘI ÎN SUA**

Studiu documentar

Iulie 2021

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Bogdan Mrejeru
Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

ABSTRACT	4
CONSIDERAȚII GENERALE.....	5
ASPECTE COMPARATIVE.....	7
BELGIA	7
FINLANDA.....	9
GERMANIA	10
GRECIA	12
IRLANDA.....	14
LITUANIA	16
POLONIA.....	18
SLOVENIA.....	21
SPANIA	22
SUEDIA	23
ȚĂRILE DE JOS.....	25
SUA	27
BIBLIOGRAFIE	34

ABSTRACT

Din punct de vedere istoric, începutul practicii profesionale a *asistenților medicali* are loc în Europa secolului al IX- lea, în Anglia, în cadrul școlii fondate de Florence Nightingale unde se diseminau preceptele și valorile etice care defineau profesia și care au devenit o piatră de hotar în evoluția ulterioară.¹ Astfel, Nightingale a promovat introducerea conceptului de *natura bună* a asistentului medical. Aceasta a dus la o îmbunătățire a nivelului de îngrijire al pacienților și la consolidarea construcției figurii asistentului medical ca gardian al moralității.

Dezvoltarea abilităților profesionale în domeniul medical reprezintă o preocupare constantă în spațiul UE, precum și în SUA, iar prezentul studiu cu caracter documentar prezintă ***aspecte comparative privind formarea, specializarea și perfecționarea asistenților medicali în state membre UE*** (ex: Belgia, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, Lituania, Polonia, Slovenia, Spania, Suedia, Țările de Jos) în scopul creșterii calității actului medical furnizat de către aceștia.

Nu în ultimul rând, valorile care alcătuiesc axa axiologică a lui Nightingale respectiv *solidaritatea, valoarea adevărului, moralitatea și utilitatea* legitimează și în prezent activitatea asistentului medical ca practica socială și îi justifică modul profesional de acțiune.

Cuvinte cheie: *asistenți medicali, educație medicală, specializare, cursuri de perfecționare continuă, practică profesională, organe de conducere.*

¹ Studiu privind practicile existente în plan internațional referitoare la valorile practicii profesionale pentru asistenți medicali și moașe - <https://www.oamr.ro/biblioteca-online/>

CONSIDERAȚII GENERALE

Profesionalismul reprezintă elementul valoric esențial în exercitarea profesiei de asistent medical². Actul de îngrijire medicală furnizat de practicieni nu poate să își atingă scopul fundamental – acela de a contribui major la asigurarea sănătății pacienților – dacă nu se întemeiază pe cunoștințe temeinice dobândite pe parcursul întregii vieți profesionale³.

Pe plan **internațional** și la nivel național, organismele profesionale și autoritățile de reglementare elaborează coduri și orientări pe care le actualizează periodic subliniind standardele necesare pentru a se realiza excelența în practica medicală protejând în același timp pacientul.

Obiectivul acestor coduri pentru asistenții medicali este de a releva parametrii celor mai bune practici și de a asigura sănătatea pacienților. Astfel, în domeniul asistenței medicale, primul cod de etică pentru asistenții medicali a fost adoptat de *Consiliul Internațional al Asistenților Medicali (ICN)*⁴ în 1953. De asemenea, pot fi menționate Codul de etică și conduită al *Consiliului European al asistenților medicali (ENC)*⁵ din 2007 ori Protocolul de etică și conduită al *Asociației Europene a Directorilor de Asistenți Medicali (ENDA)*⁶ din 2009.

La nivel **european**, există, de asemenea, prevederi referitoare la asistenții medicali. Astfel, una din noutățile esențiale introduse de [Directiva UE 55/2013](#) a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a *Directivei CE 36/2005* privind recunoașterea calificărilor profesionale⁷, transpusă în legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene până la data de 18 ianuarie 2016, este introducerea **cardului profesional european (CPE)** pentru un număr de 5 profesii, printre care și profesia de **asistent medical generalist**.

Conform preambulului Directivei, utilizarea **cardului profesional european** va aduce o valoare adăugată pentru **consolidarea pieței interne și facilitarea liberei circulații a profesioniștilor**.

Scopul cardului profesional european este de a simplifica procesul de recunoaștere și de a genera reduceri de costuri și eficiență în funcționare, în beneficiul profesioniștilor și al autorităților competente.

² https://www.cnaa.ro/wp-content/uploads/2019/06/asistent_medical-1.pdf

³ <https://www.oamr.ro/biblioteca-online/>

⁴ <http://www.icn.ch/>

⁵ <https://enc-eu.org/>

⁶ <https://enda-europe.com/>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02005L0036-20160524&from=EN>

Tot în acest sens a fost adoptat și [Regulamentul de punere în aplicare \(UE\) 983/2015](#) al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă.⁸

În România, activitatea profesională a asistenților medicali⁹ este reglementată prin [Legea nr.278/2015](#)¹⁰ pentru modificarea și completarea [Ordonanței de urgență a Guvernului nr.144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical](#)¹¹, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, publicată în Monitorul Oficial nr.884 din 25 noiembrie 2015.¹²

Ministerul Sănătății, în colaborare cu Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar și **Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali**¹³, organizează și desfășoară **programe de specializare** pentru asistenții medicali generaliști, moașe și asistenții medicali. Acestea se desfășoară în prezent în baza [Ordinului ministrului sănătății nr.1076 din 09 iulie 2019](#)¹⁴ privind Normele de organizare și desfășurare a programelor de specializare în vederea reconversiei profesionale, precum și în vederea dezvoltării abilităților profesionale pentru asistenții medicali generaliști, moașe și asistenții medicali¹⁵, cu modificările ulterioare.

Mai mult, la București a fost înființată **Academia Europeană pentru Asistenți Medicali**¹⁶, prima instituție universitară privată pentru instruirea asistenților medicali la cele mai înalte standarde, unde pregătirea cursanților se face cu cele mai noi tehnici medicale. Academia se bazează pe trei piloni: *programul de licență*¹⁷ derulat în parteneriat cu Universitatea Coventry din Marea Britanie, *programul de internship* dedicat asistenților medicali debutanți și *programele de formare* pentru asistenții medicali cu experiență¹⁸.

⁸ https://www.oamr.ro/wp-content/uploads/2016/01/983_2015-REGULAMENT-APLICARE-CPE.pdf

⁹ https://paginadenursing.ro/atributiile-asistentului-medical-in-romania/#Formarea_continua_a_asistentilor_medicali

¹⁰ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/173364>

¹¹ https://www.oamr.ro/wp-content/uploads/2013/09/OUG-144_Legea-278.2015.pdf

¹² <https://www.oamr.ro/legea-2782015-pentru-modificarea-si-completarea-ordonantei-de-urgenta-a-guvernului-nr-1442008/>

¹³ <https://www.oamr.ro/>

¹⁴ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/216599>

¹⁵ <https://www.oamr.ro/propunere-de-modificari-a-programelor-de-specializare-pentru-asistentii-medicali-generalisti-moase-si-asistentii-medicali/>

¹⁶ <https://nursing-academy.eu/>

¹⁷ Modelul educațional și programa de studii sunt dezvoltate în parteneriat cu Coventry University, la inițiativa Rețelei de sănătate „Regina Maria”.

¹⁸ <https://nursing-academy.eu/model-educational/>

ASPECTE COMPARATIVE

BELGIA

Profesia de *asistent medical* este reglementată la nivel federal de [Legea privind practica profesiilor din domeniul sănătății](#)¹⁹ din 10 mai 2015 modificată prin Legea din 22 aprilie 2019²⁰. Astfel, intrarea în profesie este limitată la persoanele care dețin o diplomă de licență în asistență medicală obținută după cel puțin 3 ani de studiu²¹. În plus față de intrarea în profesia de asistent medical²², legea menționată specifică domeniul de practică al asistenților medicali în ceea ce privește acordarea de îngrijiri pacienților.

De asemenea, [Decretul regal](#)²³ [din 27 septembrie 2006](#) prevede un sistem de clasificare care definește diferite niveluri de practică și atribuțiile acestora. Acestea includ modul în care asistența medicală este definită utilizând procesul de evaluare, planificare și intervenții de asistență medicală.

Toți profesioniștii din domeniul sănătății trebuie să se înregistreze la Comisia medicală regională. Înregistrarea duce la obținerea unei licențe de practică în regiunea respectivă, acordată de Comisia de recunoaștere din cadrul **Consiliului federal al asistenților medicali**²⁴.

În privința *curriculei*, există **programe avansate de licență și studii postuniversitare specializate în asistență medicală**, iar Comunitatea franceză²⁵ oferă un program interdisciplinar de un an pentru asistenții medicali licențiați și alți profesioniști din domeniul sănătății. Există **specializări** pentru domeniile: *psihoterapie, geriatrie și psihogeriatric, asistență medicală pentru persoane cu handicap și reabilitare*. Toate aceste programe se încadrează în primul ciclu al Cadrului de calificări din Spațiului european de învățământ superior.

¹⁹ <https://www.health.belgium.be/en/health/taking-care-yourself/patient-related-themes/cross-border-health-care/healthcare-providers-0>

²⁰ Law of 22 April 2019 on the modification of the law of 10 May 2015 on the practice of healthcare professions -

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&table_name=loi&cn=2019042219

²¹ Strengthening health systems through nursing - Evidence from 14 European countries <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1240467/retrieve>

²² <https://organesdeconcertation.sante.belgique.be/fr/documents/cfai-201601-avis-concernant-le-profil-de-linfirmier>

²³ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2006092741&table_name=loi

²⁴ <https://organesdeconcertation.sante.belgique.be/fr/organe-d%27avis-et-de-concertation/conseil-federal-de-lart-infirmier>

²⁵ <http://www.enseignement.be/index.php?page=27311&navi=3920>

Procedura de solicitare a recunoașterii unui titlu profesional avansat (ex: *infirmier de pratique avancée*²⁶) sau unei noi calificări profesionale este prevăzută prin [Decretul regal din 21 aprilie 2007](#) cu modificările ulterioare.

Conducerea și organizarea secțiilor de asistență medicală este parte integrată în cadrul activităților spitalicești. Fiecare spital trebuie să aibă un *șef de asistență medicală* (ofițer șef pentru asistenții medicali) care reprezintă spitalul în toate problemele de asistență medicală și are responsabilitatea politicii generale de îngrijire medicală. *Managerii pentru asistenți medicali și asistenții medicali șefi* sunt responsabili pentru organizarea, continuitatea și calitatea activităților de asistență medicală pentru o anumită unitate de asistență medicală.

Aceștia își împart responsabilitățile pentru realizarea viziunii strategice a spitalului, îngrijirea pacienților, atragerea de resurse umane, formarea și dezvoltarea abilităților profesionale, dar și pentru comunicarea și consultarea cu conducerea unității medicale.

În spitalele generale, asistența medicală trebuie să fie asigurată de un asistent medical pentru fiecare 150 de paturi. Ofițerii de îngrijire medicală și managerii de asistenți medicali trebuie să dețină o educație medicală la nivel de masterat. Cerințe similare sunt necesare pentru asistenții medicali șefi, deși este acceptată formarea specifică în managementul asistenței medicale în locul unui masterat.

Se fac excepții pentru șefii de departament din rândul asistenților medicali, asistenții medicali generaliști și asistenții medicali șefi care au fost în funcție la 28 august 2006²⁷.

*Serviciul Public Federal pentru Sănătate*²⁸ supraveghează chestiunile administrative legate de consiliile și comisiile de asistență medicală. Rolul Consiliului Federal al Asistenților Medicali este de a face recomandări ministrului sănătății cu privire la toate aspectele legate de asistență medicală și, mai precis, în ceea ce privește practica medicală și calificarea necesară pentru practică. Începând cu anul 2000, Consiliul a făcut numeroase recomandări cu privire la recunoașterea anumitor titluri și calificări profesionale, precum și cu privire la organizarea secțiilor de asistență medicală. Comisia de recunoaștere din cadrul acestui Consiliu oferă consultanță cu privire la cererile depuse, verifică condițiile pentru validarea unui titlu profesional avansat sau a unei noi calificări și pentru înregistrarea auxiliarilor din categoria asistenților medicali. Comisia medicală regională evaluează admiterea în practica medicală pe baza calificărilor profesionale.

²⁶ <https://organesdeconcertation.sante.belgique.be/fr/documents/profil-de-fonction-et-de-competences-de-linfirmier-de-pratique-avancee>

²⁷ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&table_name=loi&cn=2006092741

²⁸ <https://www.health.belgium.be/en?fodnlang=en>

FINLANDA

[Legea nr.559/1994](#) cu privire la profesioniștii din domeniul sănătății²⁹ cu modificările ulterioare³⁰ prevede că asistenții medicali trebuie să aibă o diplomă valabilă de la o universitate de științe aplicate și trebuie să fie înregistrați la **Autoritatea Națională de Supraveghere pentru Sănătate (Valvira)**³¹, care ține **registru pentru asistenții medicali**. Registrul de personal conține 3 categorii de asistenți medicali: *asistent medical generalist*, *asistent medical de sănătate publică* și *moașă*.³²

Conform Legii nr.559/1994, profesioniștii din domeniul sănătății sunt obligați să își mențină și să își dezvolte competențele profesionale. Ministerul Afacerilor Sociale și Sănătății a recomandat 3 până la 10 zile de educație formală pentru asistenții medicali pentru a îndeplini cerința de **dezvoltare profesională continuă**.

Potrivit unui studiu³³ al **Asociației Finlandeze a Asistenților Medicali (FNA)**,³⁴ aproximativ 76% din profesioniștii din domeniul sănătății și asistenței sociale au participat la cursuri, în medie 4,3 zile iar 15,2% dintre asistenți medicali au raportat că nu au participat deloc la educația formală, iar 30% dintre respondenți au avut cel puțin 5 zile de educație formală în 2015.

Din punct de vedere al **curriculei**, pentru studii universitare de masterat este necesar în prealabil o diplomă de licență în asistență medicală și cel puțin 3 ani de experiență în profesie. Cursul de masterat în domeniul medical necesită 60-90 de credite și durează un an și jumătate până la doi ani și abordează mai multe orientări, cum ar fi promovarea sănătății, conducerea și dezvoltarea de abilități pentru îngrijiri sociale și reabilitare, asistență medicală clinică. Fiecare participant are un plan de studiu personal, care facilitează îndrumarea și monitorizarea progresului în educația medicală. Absolvenții pot aplica pentru posturi medicale în cadrul unităților de specialitate.

În Finlanda, [Legea nr.66/1972](#) privind asistența medicală primară cu modificările ulterioare³⁵ a stabilit cadrul general pentru organizarea și finanțarea asistenței medicale primare, oferind municipalităților responsabilitatea de a o implementa la nivel local în centrele de îngrijire. Înainte de această lege, îngrijirea era asigurată în principal de medici independenți, care nu erau angajați.

²⁹ Act on Health Care Professionals (559/1994): <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1994/19940559>

³⁰ <https://finlex.fi/fi/laki/smur/1994/19940559>

³¹ https://www.valvira.fi/web/en/healthcare/professional_practice_rights

³² https://issuu.com/whoeeurope/docs/strengthening_hs_throughnursing-eng

³³ Finnish Nurses Association (2014). Sairaanhoitajien työolobarometri 2014 [Nurses' work-barometer 2014], available at: <https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2015/01/Sairaanhoitajien-ty%C3%B6olobarometri-2014.pdf>

³⁴ <https://www.nurses.fi/>

³⁵ <https://finlex.fi/fi/laki/smur/1972/19720066>

Sistemul actual se bazează pe centre de sănătate care oferă o gamă largă de servicii medicale, sociale și comunitare populației locale. Mărimea acestora variază în funcție de diferite zone geografice, cu centre mai mari în zonele urbane și centre mai mici în zonele rurale. Acestea sunt formate din echipe multidisciplinare de medici de familie, asistenți medicali și alți profesioniști din domeniul sănătății (asistenți de laborator, moașe, fizioterapeuți și, uneori, specialiști medicali: pediatri, ginecologi, psihiatri etc.) care oferă majoritatea serviciilor.

GERMANIA

Reglementarea activității asistenților medicali este prevăzută de [Legea privind reforma profesiei de asistent medical](#)³⁶ din 2019 care oferă informații specifice despre obținerea titlurilor ocupaționale de asistent medical generalist și asistent medical pediatric. Astfel, Legea privind reforma profesiei de asistent medical a pus bazele unei educații durabile și de înaltă calitate a asistenților medicali.

Nu există înregistrare obligatorie pentru asistenții medicali în Germania³⁷. Cu toate acestea, în 2003 *Asociația germană a asistenților medicali*³⁸ - **DBfK**³⁹ a lansat un proiect de înregistrare voluntară (*RbP - Registrierung beruflich Pflegenden GmbH*). Proiectul se află sub sponsorizarea *Consiliului german de asistență medicală*⁴⁰ - **DPR**⁴¹ din 2006. Scopul acestui proiect este de a facilita procesul de **formare continuă și avansată și, astfel, de a stabili standarde de calitate**, de a evalua și consolida profesia de asistent medical și imaginea acestei profesii, pentru a trata mai bine problemele de sănătate publică și pentru a promova autoreglementarea. Începând din 2017, 3 landuri au înființat camere ale asistenților medicali; alte 4 landuri sunt în proces de implementare a acestora.

Până în 2017, **pregătirea de bază în asistență medicală** a fost organizată pe 3 piloni: pentru asistenții medicali generaliști, asistenții medicali pediatrie și asistenții medicali geriatrie. Legislația landurilor pentru intrarea în profesie se bazează pe legea

³⁶ https://second.wiki/wiki/krankenpflegegesetz_deutschland

³⁷ <https://www.who.int/health-laws/countries/deu-en.pdf?ua=1>

³⁸ Asociația Germană a Asistenților Medicali (Deutscher Berufsverband für Pflegeberufe - DBfK) reprezintă interesele asistenților medicali profesioniști generaliști, din îngrijirea pediatrică și geriatrică. Obiectivele cheie sunt reprezentarea profesiilor de asistent medical și moașă, precum și dezvoltarea și implementarea formării profesionale și academice. DBfK este, de asemenea, membru al Consiliului Internațional al Asistenților Medicali și al Federației Europene a Asociațiilor de Asistenți Medicali și este angajat în special în îmbunătățirea asistenței medicale și a asistenței medicale pentru populație și în sprijinirea creșterii numărului de asistenți medicali din țară (Deutscher Berufsverband für Pflegeberufe).

³⁹ <https://www.dbfk.de/de/ueber-uns/English.php>

⁴⁰ <https://deutscher-pflegerat.de/>

⁴¹ Consiliul german de asistență medicală (Deutscher Pflegerat e.V.) este organizația umbrelă pentru asistența medicală și moașe. Obiectivele majore includ promovarea importanței și beneficiilor asistenței medicale profesionale și un sistem de îngrijire a sănătății eficient, precum și lobby-ul asupra obiectivelor și problemelor profesionale la nivel federal.

federală. Durata acestor programe a fost de 3 ani (cei cu normă întreagă) sau de 5 ani (cei cu jumătate de normă), iar solicitanții trebuie să aibă absolvită școala secundară (clasa a X-a). Se așteaptă ca elevii să finalizeze 2 100 de ore de pregătire teoretică și practică și 2500 de ore de pregătire practică la locul de muncă. La finalizare, cursanții susțin examenul de stat.

Conform *Legii privind reforma profesiei de asistent medical* din 2019, **un nou program de educație medicală este implementat din 2020**. Elementele programului implică faptul că educația medicală pentru asistenții medicali generaliști și pediatrici, precum și pentru asistenții medicali geriatrici, va fi implementată unitar. Mai mult, în primii 2 ani de formare, toți asistenții medicali vor primi o formare interdisciplinară comună și își pot selecta specializarea în aria de practică. Studenții care continuă formarea interdisciplinară aflați în cel de-al treilea an de formare vor primi calificarea profesională „Pflegefachfrau” și „Pflegefachmann”, care corespunde unei asistent medical absolvent. Această calificare este recunoscută automat de alte state UE în conformitate cu [Directiva UE 2005/36 /CE](#). Mai mult, studenții pot avea opțiunea de a obține calificarea profesională în îngrijirea vârstnicilor sau a copiilor. O altă noutate a sistemului german de educație în domeniul asistenței medicale este înființarea învățământului la nivel universitar ca o a doua cale către profesie, în plus față de formarea convențională a asistenților medicali.

Specializarea în asistență medicală este prevăzută într-o gamă limitată de domenii (de exemplu, terapie intensivă, anestezie, îngrijire psihiatrică). Educația pentru asistența medicală de specialitate este de regulă reglementată de landuri și, în majoritatea cazurilor, este organizată ca programe de formare inițială cu durată de 2 ani (cu jumătate de normă) și 720–1000 ore de teorie. Există, de asemenea, cursuri postuniversitare în științe medicale, educație medicală, management medical și economie care sunt oferite de mai bine de 30 de ani. Acestea permit asistenților medicali să obțină o calificare academică care să le permită să lucreze în instituții de cercetare în asistență medicală, în administrația medicală sau în instituții de educație medicală (de exemplu, școli de asistenți medicali).

Unele landuri au creat **proiecte** locale pentru a monitoriza și compensa lipsa de asistenți medicali. Un astfel de proiect se numește „[Hessischer Pflegemonitor](#)” - un sistem de informații online dezvoltat de către Ministerului Afacerilor Sociale din landul Hessa pentru a furniza informații fiabile, actuale și prognoze cu privire la forța de muncă în domeniul asistenței medicale. O parte a acestui proiect implică anchete periodice efectuate în rândul asistenților medicali cu scopul de a detecta schimbările actuale și tendințele în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și calificarea, astfel încât educația oferită, formarea și specializarea acestora să poată răspunde în mod adecvat acestor schimbări.

Un proiect similar, „[PflegepersonalMonitoring NRW](#)”, a fost inițiat de Institutul german pentru cercetare în domeniul asistenței medicale aplicate (*Das Deutsche Institut*

*für angewandte Pflegeforschung*⁴² - DIP), cu scopul de a efectua anchete asupra situației forței de muncă în asistență medicală, precum și evaluarea condițiilor de muncă în spitale, servicii de îngrijire la domiciliu, case de bătrâni și facilități de instruire sau educație în Renania de Nord-Westfalia.

În majoritatea spitalelor, **managementul** este împărțit între directorul medical, *directorul asistenților medicali* și managerul administrativ. Sarcinile și responsabilitățile pentru managementul spitalului și membrii acestuia sunt reglementate de proprietarul spitalului.

Mărimea spitalului determină numărul de niveluri de management al asistenților medicali. Astfel, în spitalele mici ar putea exista doar un director de asistență medicală, care este direct responsabil pentru managerii secțiilor, în timp ce directorii de asistenți medicali din spitale mai mari sau lanțuri de spitale comunică cu managerii de asistenți medicali, managerii de centru sau managerii de departamente, care la rândul lor sunt responsabili pentru șefii de secții.

GRECIA

Asistența medicală în Grecia este reglementată de **Consiliul elen de reglementare al asistenților medicali - HRBN**⁴³. Acesta este o autoritate autonomă pentru asistenții medicali înregistrați și a fost înființat în 2004 în baza [Legii nr.3252/2004](#). Organizarea internă a HRBN este prevăzută în dispozițiile legii sus-menționate iar deciziile sale sunt aprobate și autorizate de ministrul sănătății⁴⁴.

Obiectivele HRBN sunt de a asigura sănătatea populației prin menținerea practicii profesionale a asistenților medicali. El deține registrul cu înregistrările profesionale și este responsabil pentru acordarea de licențe și soluționarea procedurilor disciplinare. Acesta este condus de un comitet executiv format din 15 asistenți medicali și asigură procesul de recunoaștere a diplomelor pentru asistenții medicali în colaborare cu Centrul Național Elen de Recunoaștere și Informare Academică (NARIC)⁴⁵. Există, de asemenea, 7 departamente regionale, fiecare cu structura și conducere proprie.

În ceea ce privește procesele de certificare, diplomele oferite la absolvire de către instituțiile de asistență medicală din învățământul superior (universități și institute de

⁴² <https://www.dip.de/english/introduction/>

⁴³ <http://www.fepi.org/fepi-members/fepimembers-102/detail/hrbn-hellenic-regulatory-board-of-nurses->

⁴⁴ <http://www.moh.gov.gr>

⁴⁵ <http://www.doatap.gr/en>

învățământ tehnologic) statuează adecvarea cunoștințelor și abilităților de asistență medicală⁴⁶.

Asociația asistenților medicali eleni⁴⁷ este o asociație științifică și profesională importantă, care vizează dezvoltarea științei asistenței medicale și îmbunătățirea calității îngrijirilor medicale. Ea reprezintă asistenții medicali la nivel național și internațional și este membru al diferitelor asociații ale asistenților medicali europeni, inclusiv al Consiliului internațional al asistenților medicali și al Federației europene a asociațiilor de asistenți medicali.

În ultimii ani au mai fost înființate două federații de asistenți medicali: *Federația Pan-Elenă a Sindicatelor Personalului de Asistență Medicală* (PASONOP-ESY) ce include o varietate de sindicate formate din asistenți medicali de toate nivelurile și gradele. *Asociația Pan-Elenă a Asistenților Naționali din Sistemul Național de Sănătate* reprezintă sindicatele, care sunt formate exclusiv din asistenți medicali profesioniști cu o diplomă universitară sau un titlu/diplomă educațională tehnologică.

Din punct de vedere al **curriculei, pregătirea asistenților medicali** din Grecia este conformă cu standardele UE pentru recunoașterea reciprocă a calificărilor în conformitate cu directivele Comunității Europene care reglementează libera circulație a profesioniștilor din domeniul sănătății. Pentru studii universitare, un student poate obține fie o diplomă de licență după 4 ani de studiu într-o universitate, fie o diplomă de licență cu durată de 4 ani la un institut de învățământ tehnologic superior. Ambele programe necesită 240 de credite pentru absolvire.

Există 2 facultăți de asistență medicală în Grecia care oferă studii universitare de 4 ani: Facultatea de asistență medicală de la Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena și Facultatea de asistență medicală de la Universitatea Peloponez din Sparta. Instruirea clinică este oferită în spitale universitare și publice din apropiere sau în cadrul clinicilor și unităților din subordinea lor.

Nu există cursuri de specializare sau de practică avansată care să necesite o diplomă de master sau diferite grade profesionale, deoarece nu există o cale de avansare în carieră care să se potrivească acestui model. Cu toate acestea, există un curs de specializare (MSc) cu durată de 2 ani în domeniile clinice legate de știința asistenței medicale. Majoritatea cursurilor clinice sunt oferite de Facultatea de asistență medicală de la Universitatea din Atena⁴⁸, dar există și noi programe înființate la Facultatea de asistență medicală de la Universitatea Peloponez.

⁴⁶Strengthening health systems through nursing: Evidence from 14 European countries: <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1240467/retrieve>

⁴⁷ <http://www.esne.gr/index.php>

⁴⁸ <http://www.nurs.uoa.gr/metaptyxiakes-spydes.html>

Referitor la **conducerea asistenților medicali**, există 4 servicii în ierarhia spitalelor grecești, ce includ servicii medicale, asistență medicală, administrație și, respectiv, servicii tehnice. Fiecare din aceste servicii are un director.

Serviciul de asistență medicală are o structură suplimentară care se concentrează pe managementul și practicile de asistență medicală. Acesta este condus de *directorul serviciilor de asistență medicală*. Serviciul de asistență medicală este împărțit în 2 departamente dintre care unul este cel de educație clinică. Acesta este administrat de asistenți medicali responsabili cu educația teoretică și formarea tuturor asistenților medicali și a altor profesioniști din domeniul sănătății. Una dintre cele mai comune inițiative ale departamentului de educație este organizarea de seminarii în sălile de conferință ale spitalului.

În funcție de spital, **asistența medicală** este asigurată în mai multe secții. Fiecare secție poate fi formată din departamente conduse de un șef de departament și un șef de departament asistent. În cazul spitalelor grecești cu mai puțin de 400 de angajați, comitetul executiv este format din 5 membri. În cazul spitalelor cu peste 400 de angajați, există 7 membri în comitetul executiv. La nivelul consiliului de administrație, există o cerință de a include și *directorul serviciilor de asistență medicală* al spitalului.

Fiecare comitet executiv al spitalului este format din următorii membri: • directorul spitalului • 2-3 membri din Ministerul Sănătății • un director adjunct al spitalului • directorul secției de asistenți medicali a spitalului • un reprezentant ales al medicilor • un reprezentant ales al celorlați angajați spitalului. În cadrul structurii organizatorice a Ministerului Sănătății, în subordinea directorului general al serviciilor de sănătate, există un Departament pentru personalul de asistență medicală, dar nu există un reprezentant la nivel național al asistenților în cadrul guvernului grec. Reprezentarea asistenților medicali în procesul decizional începe cu HRBN, implicând alte organizații de asistență medicală și, în unele cazuri, departamentele de asistență medicală din învățământul superior.

IRLANDA

Autoritatea de reglementare în domeniu este **Consiliul pentru asistenți medicali și moașe**⁴⁹. Acest consiliu a adoptat în anul 2014 *Codul irlandez pentru comportament profesional și etică*⁵⁰ pentru aceste profesii. Documentul oferă asistenților medicali orientări pe care se pot baza în procesul de luare a deciziilor, în adoptarea unui comportament responsabil și promovează standarde de profesionalism.

⁴⁹ The Nursing and Midwifery Board of Ireland (NMBI) - <https://www.nmbi.ie/Home>

⁵⁰ <https://www.nmbi.ie/Standards-Guidance/Code>

Astfel, codul menționează obligațiile și responsabilitatea fiecărui asistent medical și moașă de a respecta valorile profesionale pentru a se asigura ca practica lor reflectă standarde ridicate de calitate și asigură protecția pacientului. De asemenea, codul instituie obligația pentru angajatori de a recunoaște importanța valorilor și standardelor stabilite în relațiile de muncă cu asistenții medicali.

De asemenea, *Consiliul pentru asistenții medicali și moașe din Irlanda (NMBI)*, este responsabil pentru reglementarea națională a profesiilor de asistență medicală și moașă, inclusiv *reglementarea educației și formării continue a asistenților medicali și a moașelor*. Înregistrarea la NMBI este o cerință legală pentru orice persoană care dorește să practice ca asistent medical sau moașă în Irlanda.

Instituțiile de învățământ superior responsabile cu educația și formarea asistenților medicali din Irlanda, precum și instituțiile partenere de îngrijire a sănătății, trebuie să respecte cerințele și standardele NMBI. Elementul central al conceptului de reglementare profesională este legătura dintre pregătirea educațională, domeniul de practică pentru asistenții medicali și moașe și răspunderea pentru practică.

Legea asistenților medicali și moașelor din 2011⁵¹ a fost adoptată pentru a crește protecția publicului în relațiile sale cu asistenții medicali și moașe, pentru a recunoaște moașele ca o profesie separată, pentru a prevedea înregistrarea, reglementarea și controlul asistenților și moașelor, pentru a crește standardele de educație profesională, formare și competență a asistenților și moașelor, pentru a investiga plângerile împotriva acestora.

În prezent, oportunitățile de educație pentru asistenții medicali și moașele înregistrate permit acestora să se înregistreze pentru o specializare suplimentară în cadrul registrului asistenților medicali. **Programele de educație de specialitate** sunt concepute, dezvoltate și se desfășoară cu referire la un anumit necesar de cunoștințe și experiență într-un domeniu al asistenței medicale. NMBI aprobă aceste cursuri, precum și cursuri suplimentare pentru practica asistenților medicali pentru un nivel superior de diplomă sau echivalent.

Introducerea programelor pentru diplomă de licență oferă recunoașterea profesională a asistenților medicali și oportunități suplimentare pentru dezvoltarea carierei clinice, educaționale și de cercetare. La finalizarea studiilor de licență, absolvenții pot aplica pentru posturi de asistenți medicali. Posturile de asistență medicală de nivel superior includ posturi de manager de asistent medical I, II și III. Au fost introduse diplome de specialitate și programe de master pentru asistent medical/moașă și de asistent medical avansat. Odată cu preluarea educației de asistență medicală în instituții de nivel terțiar, asistenții și moașele pot accede la funcții de lector în universitățile și institutele de tehnologie din domeniul medical. În plus față de calificările academice obișnuite cerute

⁵¹ The Nurses and Midwives Act (2011): <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2011/act/41/enacted/en/print>

unui lector în învățământul superior, adică masterat/doctorat, lectorii de asistență medicală trebuie să fie, de asemenea, asistenți medicali sau moașe.

Pozițiile de conducere ale asistenților medicali includ *Ofițerul asistent medical principal* (funcție creată la sfârșitul anilor 1990) la Departamentul Sănătății-[HSE](#), responsabil cu dezvoltarea politicilor de asistență medicală. În 2013, funcția de *ofițer asistent medical principal* a fost ridicată la al doilea cel mai înalt nivel din funcția publică irlandeză (asistent secretar, grad echivalent cu directorul medical).

HSE încorporează Biroul directorului de servicii de asistență medicală și moașe, a cărui principală prioritate este de a oferi leadership și de a sprijini consolidarea capacităților, inovarea și excelența pentru asistenții medicali și moașe. **Structurile de conducere a asistenților medicali** la nivel de spital includ: • Directorul de asistență medicală (DoN) • Directorul asistent de asistență medicală (ADoN) • Asistentul clinic/Managerul pentru moașe 3 (CNM 3), un manager de unitate/manager într-un domeniu clinică (de exemplu, chirurgie, medicină generală) • Asistentul clinic/Managerul pentru moașe 2 (CNM 2) care este și manager de secție • Asistentul clinic/Managerul pentru moașe 1 (CNM 1), care este un manager de secție „junior”.

LITUANIA

În 2001 a fost adoptată [Legea privind practica pentru asistenți medicali și moașe](#) iar asistenții medicali au fost autorizați. Legea menționată asigură faptul că numai cei care au o diplomă în asistență medicală pot profesa în Lituania.

Ministerul Sănătății este autoritatea competentă, responsabilă cu înregistrarea și acordarea dreptului de practică pentru asistenții medicali. Registrul național al asistenților medicali a fost înființat în 2002. Înregistrarea și acordarea licențelor asistenților medicali implică o procedură efectuată la fiecare 5 ani de către Agenția de stat pentru acreditarea asistenților medicali din cadrul Ministerului Sănătății, iar Departamentul de licențiere autorizează asistenții medicali pentru practica generală.

Principalele cerințe pentru relicențiere sunt practicarea profesiei timp de cel puțin 3 ani consecutivi în ultimii 5 ani și un minim de 60 de ore de educație continuă obligatorii pentru îmbunătățirea calificării profesionale. În cazul unei pauze mai mari de 2 ani în practica profesională, numărul de ore de educație continuă este dublat. Reglementarea la nivel național privind îmbunătățirea calificării profesionale obligatorie pentru asistenți medicali, precum și pentru alți profesioniști din domeniul sănătății este responsabilitatea Ministerului Sănătății.

[Asociația asistenților medicali lituanieni \(LNA\)](#), în calitate de principală organizație profesională, reunește un număr mare de asistenți medicali (53% din totalul asistenților medicali) fiind membru activ al Federației Europene a Asistenților Medicali și al Consiliului Internațional al Asistenților Medicali.

Din punct de vedere al **curriculei**, universitățile și colegiile, independent sau în colaborare cu organizații și societăți profesionale, oferă **cursuri de perfecționare pentru asistenți medicali și organizează conferințe și seminarii de cercetare și practică la nivel național și internațional, acordând certificate de educație continuă**. Centrul pentru competențele specialiștilor în asistență medicală și farmacie este o instituție din cadrul Ministerul Sănătății care are, de asemenea, un rol important în educația profesională continuă a asistenților medicali.

Universitățile lituaniene oferă studii superioare universitare (ciclu complet, cu durată de 4 ani, 240 credite), eliberând diplome de calificare profesională ca asistent medical pentru practica generală și de licență în asistență medicală.

Există 5 specializări în asistență medicală - anestezie și terapie intensivă, sănătate mintală, asistență de urgență și asistență medicală în sala de operații care sunt recunoscute de Ministerul Sănătății.

Educația specializată în asistență medicală este organizată în afara educației formale sub formă de cursuri postuniversitare. Conținutul instruirii teoretice și practice, cerințele pentru domeniul de studiu și durata programelor de specializare variază de la 480 de ore de formare pentru sănătate mintală și asistență medicală în sala de operație la 960 de ore de formare pentru anesteziști și asistenți medicali de terapie intensivă.

Toate instituțiile de sănătate publică trebuie să aibă un **consiliu de administrație și consilii pentru practica medicală și asistență medicală**. Numărul membrilor din organele de conducere colegiale, procedura de alegere a acestor organe, drepturile și obligațiile membrilor lor, condițiile de remunerare și răspunderea sunt stabilite în statutele instituțiilor publice de sănătate.

Principalele competențe ale consiliului pentru asistenții medicali sunt centrate pe practica de asistență medicală respectiv: 1) să discute problemele organizării asistenței medicale a pacienților și îmbunătățirea acesteia; 2) să discute problemele legate de timpul de lucru și de remunerarea asistenților medicali; 3) să identifice nevoile de educație continuă pentru personalul medical; 4) să analizeze volumul de muncă al asistenților medicali.

Consiliile asistenților medicali prezintă recomandări directorului instituției. Dacă șeful instituției nu este de acord cu recomandările, consiliul are dreptul să se adreseze proprietarului instituției (Ministerul Sănătății sau municipalitatea). În multe instituții medicale, în special cele mai mari, există funcții de **director pentru asistență medicală, director adjunct pentru asistență medicală sau administrator șef de asistență medicală**. Aceste funcții de conducere sunt obținute de asistenții medicali după nominalizarea de către șeful instituției sau sunt aleși prin concurs public.

Nu există funcția de asistent șef la nivel național. Cu toate acestea, există specialiști care sunt responsabili pentru asistență medicală la mai multe departamente, inclusiv la Departamentul de gestionare a resurselor pentru îngrijirea sănătății de la

Ministerul Sănătății. În iulie 2015, a fost înființat și Departamentul pentru coordonarea asistenței medicale în cadrul Ministerului Sănătății.

POLONIA

În Polonia, profesiile de asistent medical și moașă sunt două profesii separate, autonome. [Legea privind profesiile de asistent medical și moașe](#) din 15 iulie 2011 reglementează ambele profesii⁵².

Responsabilitatea profesională a asistenților medicali este definită în: 1) Legea privind profesiile de asistent medical și moașe; 2) Legea privind auto-guvernarea profesională⁵³; 3) Codul etic al asistenților și moașelor poloneze (2003).

Practica medicală este definită ca furnizarea de servicii de îngrijire a sănătății, care includ: recunoașterea condițiilor și nevoilor de sănătate; probleme de îngrijire medicală; executarea dispozițiilor medicilor în procesul de diagnosticare, tratament și reabilitare; furnizarea independentă de servicii de prevenire, diagnostic, tratament și reabilitare, precum și educație pentru sănătate. Mai mult, predarea, desfășurarea de activități științifice și de cercetare în domeniul asistenței medicale și gestionarea activității echipelor de asistenți medicali intră, de asemenea, în sfera atribuțiilor de asistență medicală⁵⁴.

Structura organizațională pentru aceste profesii include **Camera Centrală a Asistenților Medicali și Moașelor** (la nivel național) și **camerele regionale de asistenți medicali și moașe**. Autogovernarea implică dreptul de a dezvolta domeniul asistenței medicale prin supravegherea și monitorizarea îndeplinirii sarcinilor profesionale, definirea și diseminarea principiilor de etică, standarde profesionale înalte și calificările asistenților și moașelor pentru diferite roluri, aprobarea programelor educaționale, responsabilitatea profesională și asigurarea disciplinei profesionale.

Atribuțiile camerelor regionale ale asistenților medicali și moașelor includ ținerea unui *registru al asistenților medicali și moașelor*⁵⁵, negocierea condițiilor de muncă și a salariilor, evaluarea programelor de formare (în special în ceea ce privește specializarea), participarea în comisia de numire pentru spitale pentru vârstnici și furnizarea de

⁵² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK545733/>

⁵³ http://dobrekadry.pl/wp-content/uploads/2020/02/Poland_Best-practice-Professional-self-government-of-nurses-and-midwives.pdf

⁵⁴ <https://medmobilitypoland.com/en/nurses-and-midwives/warunkowe-prawo-wykonywania-zawodu-pielegniarki-lub-polozonej-en>

⁵⁵ <https://nipip.pl/>

recomandări cu privire la propunerile de acte legislative cu privire la profesiile de asistent medical și moașe.

Pe lângă apartenența obligatorie la camera regională profesională, asistenții medicali pot să se organizeze în sindicate și asociații profesionale sau de cercetare, de exemplu în domeniul epidemiologic, al diabetului, cardiologiei, nefrologiei sau îngrijirilor stomatologice. În Polonia, *nu există funcția de asistent medical șef*. Deciziile în materie de asistență medicală revin Departamentului asistenților medicali și moașelor din cadrul Ministerului Sănătății (creat în 2005) și Camerei Centrale a Asistenților Medicali și Moașelor.

Documentele de politici publice care reglementează profesiile de asistent medical și moașă, elaborate de organisme sus-menționate sus, sunt semnate de ministrul sănătății. Planificarea cerințelor de personal pentru asistență medicală din unitățile de sănătate este prevăzută prin ordine ale ministrului sănătății.

Standardele minime pentru angajarea în spitale a asistenților medicali sunt stabilite de directorul spitalului, după consultarea șefilor unităților organizaționale care reprezintă autoritatea de reglementare și sindicatelor. Pe lângă reglementările privind exercitarea profesiei, domeniul de activitate al unui asistent medical într-o funcție dată și modalitățile de lucru în cadrul unității sunt definite de directorul respectivei unități de asistență medicală.

Educația asistenților medicali se desfășoară în cadrul studiilor de licență (ciclul I) și masterat (ciclul secund). Un candidat pentru primul ciclu trebuie să fi absolvit cel puțin 12 ani de studii generale, să aibă un certificat de absolvire a învățământului secundar și un certificat medical care să ateste că este apt pentru cursuri.

Programele educaționale sunt aprobate de universități în conformitate cu standardele definite în ordinele ministrului învățământului. Programul de licență cuprinde 4720 de ore, din care 4600 de ore constituie educație și instruire clinică. Jumătate din acest timp este dedicat instruirii practice. Durata licenței este de 3 ani și cuprinde 180 de credite și se încheie cu un examen de diplomă care constă în părți teoretice și practice, pentru a evalua competența profesională. Absolventul primește o diplomă de licență în asistență medicală generală. Studiul la nivel postuniversitar durează 2 ani, acoperă 1 300 de ore și 120 de credite și se completează cu un master de asistență medicală. Absolvenții de masterat au dreptul de a preda asistența medicală și de a aplica pentru studii doctorale.

Educația asistenților medicali este reglementată de Legea privind profesiile asistenților medicali și moașelor din 2011, cu modificările ulterioare. Aceasta cuprinde prevederi pentru formarea de specialitate și diferite alte cursuri.

Formarea de specialitate durează de la 18 la 24 de luni și este disponibilă pentru asistenții medicali cu o experiență profesională de cel puțin 2 ani. Cursurile de calificare durează de la 3 la 4 luni; condițiile de participare pentru asistenții medicali necesită o

experiență de cel puțin un an de activitate. De asemenea, cursurile de specializare sunt destinate asistenților medicali cu o experiență profesională de minimum o lună. Înainte de a începe un curs, organizatorul trebuie să obțină o licență pentru desfășurarea cursului și să se înregistreze în registrul administrat de camera profesională din regiune și *Centrul pentru învățământul postuniversitar al asistenților medicali și moașelor*⁵⁶. Învățământul postuniversitar este finanțat din diverse surse: bugetul de stat, organizații profesionale, angajatori și sponsori, dar și prin programe europene.

Supervizarea învățământului postuniversitar medical este realizată de ministrul sănătății. Ea se concentrează pe respectarea curriculum-ului, oferirea de educație și formare la standardele necesare pentru examenele finale, pregătirea de specialitate și raportul calitate-preț. De asemenea, Centrul pentru învățământul postuniversitar al asistenților și moașelor are un rol important alături de consultanți medicali și reprezentanți ai acestor profesii.

Conform Legii din 15 iulie 2011 și Codului de etică al asistenților și moașelor, *asistenții medicali sunt obligați să își actualizeze în mod regulat cunoștințele și abilitățile profesionale*. Cu toate acestea, Polonia nu are reglementări legale privind cerințele pentru dezvoltarea profesională continuă, acreditările post-calificare sau sistemele de revalidare pentru asistenții medicali și moașele.

Pentru a obține noi calificări profesionale, asistenții medicali trebuie să urmeze un curs de calificare postuniversitar de specialitate. Cel mai înalt nivel de dezvoltare profesională continuă este pregătirea de specialitate disponibilă în prezent într-unul din cele 15 domenii ale asistenței medicale (de exemplu: chirurgie, pediatrie, anestezie și terapie intensivă). Cererea de formare a asistenților medicali de specialitate este lăsată la latitudinea consultanților de sănătate regionali, care transmit aceste date consultanților naționali și ministrului sănătății. Limita pentru înscrierea la formare de specialitate într-un anumit an, domeniile de formare și valoarea cofinanțării sunt stabilite de către ministrul sănătății în acord cu organizațiile profesionale pentru asistenți medicali și moașe.

Cofinanțarea din fonduri publice este posibilă sub forma unui acord cu furnizorul de formare profesională. În serviciile de asistență medicală primară, reglementările financiare ale Fondului Național de Sănătate ([NFZ](#)) impun asistenților medicali să aibă calificări de specialitate. Serviciile specializate la nivel de spital sunt furnizate de asistenți medicali specialiști (de exemplu, chirurgie, anestezie și terapie intensivă, asistență psihiatrică și pediatrie).

Există două dimensiuni în ***conducerea asistenței medicale*** în sistemul polonez de îngrijire a sănătății: formală (sau legală) și reală. Oficial, poziția asistenților medicali și a managerilor de asistență medicală este garantată de Legea privind serviciile de

⁵⁶ <https://ckppip.edu.pl/>

sănătate finanțate din fonduri publice din 2004, Legea privind profesiile de asistent medical și moașe și Legea privind auto-guvernarea profesională din 2011).

SLOVENIA

Profesiile de asistent medical și moașă sunt reglementate de [Legea serviciilor de sănătate](#) și [Regulamentul privind înregistrarea și acordarea licențelor pentru asistenți medicali și moașe](#). Conform acestora, asistenții medicali și moașele trebuie să dețină calificări și formare profesională, recunoscute printr-o diplomă de la una dintre facultățile sau colegiile universitare de asistență medicală sau de la o instituție de învățământ străină comparabilă.

Aceste instituții de învățământ trebuie să respecte standardele de reglementare privind procedura de recunoaștere a calificărilor pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene pentru profesii reglementate sau activități profesionale în Republica Slovenia. În al doilea rând, trebuie, de asemenea, să fie înregistrați la Asociația Asistenților Medicali și Moașelor⁵⁷ și trebuie să dețină o licență valabilă din partea aceleiași asociații.

Prima organizație profesională a asistenților medicali din Slovenia a fost Organizația absolvenților școlilor de asistență medicală, înființată la Ljubljana în 1927.

În 1951 și-a schimbat numele în Societatea de asistenți medicali din Slovenia. În 1963 Societatea a fost reorganizată pentru a forma Asociația Asistenților Medicali din Slovenia (NAS). În 1992, Asociația și-a asumat rolul și funcțiile unei camere naționale pentru asistenți medicali și moașe și și-a adoptat numele actual: **Asociația Asistenților și Moașelor din Slovenia**. Ea este o asociație profesională, neguvernamentală și non-profit, care cuprinde 11 structuri regionale și 30 de secții profesionale.

Asociația asistenților medicali și moașelor din Slovenia este organismul național de reglementare pentru asistența medicală și moașe. Acesta menține un registru național al asistenților medicali înregistrați și asistenților medicali și este responsabilă pentru eliberarea, reînnoirea și retragerea licențelor în acest domeniu. În plus, se ocupă de negocierea salariilor pentru asistenții medicali și moașe. Conform reglementărilor, toți asistenții medicali trebuie să obțină o licență valabilă și trebuie să fie înregistrați la asociație pentru a practica.

Obiectivul său este de a oferi asistență medicală sigură și practici de moașă și de a proteja interesele profesionale ale membrilor săi. Calitatea de membru este voluntară și există aproximativ 17 000 de membri care plătesc o taxă lunară de abonament. Asociația Asistenților și Moașelor din Slovenia este afiliată Consiliului Internațional al

⁵⁷ <https://www.zbornica-zveza.si/>

Asistenților Medicali, Confederației Internaționale a Moașelor și Federației Europene a Asociațiilor de Asistenți Medicali.

Din 2016, Asociația Asistenților Medicali și Moașelor din Slovenia este autorizată pentru înregistrarea/acordarea de licențe pentru asistenții medicali și pentru revalidarea calificărilor prin educație continuă.

O diplomă de asistență medicală este obținută printr-un program de studii universitare de 3 ani, care cuprinde 180 de credite în total. Gradul de asistență medicală constă din 4600 de ore de educație teoretică și practică clinică, din care partea teoretică trebuie să includă cel puțin 1200 de ore și practică clinică de cel puțin 2300 de ore. Cursanții au opțiunea de a se înscrie cu normă întreagă sau parțială, dar trebuie să parcurgă același număr de ore de teorie și practică clinică.

SPANIA

Activitatea profesioniștilor din domeniul sănătății este prevăzută de [Legea nr.44/2003 privind managementul profesiilor din domeniul sănătății](#), care reglementează educația medicală, atât în cadrul formării universitare, cât și în cea de specialitate și prevede, de asemenea, cotele pentru școlile tehnice din domeniul sănătății (studii non-universitare)⁵⁸. Această lege prevede: „susținerea asistenților medicali înregistrați în ceea ce privește direcția, evaluarea și furnizarea de asistență medicală care vizează promovarea, menținerea și refacerea sănătății și prevenirea bolilor și a dizabilităților.” Deși acest act este fundamental pentru asistenții medicali, deoarece reglementează atât profesia medicală, cât și profesiile din domeniul sănătății în general, baza educației formale a fost revizuită în ultima perioadă în conformitate cu Spațiul european al învățământului superior.

Consiliul general de asistență medicală⁵⁹ (CGE) este organizația profesională care promovează practica avansată și calitatea excelenței profesionale. De asemenea, el sprijină practica bazată pe criterii etice, dovezi științifice, autonomie și responsabilitate profesională. Se concentrează pe aspecte importante cum sunt: gestionarea profesiei de asistent medical, reprezentarea profesiei, apărarea și protejarea intereselor asistenților medicali și apărarea intereselor pacienților.

Ministerul Educației este responsabil pentru reglementarea formării universitare a profesioniștilor din domeniul sănătății și, în asociere cu Ministerul Sănătății, pentru formarea postuniversitară și planificarea resurselor umane.

⁵⁸ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK545715/>

⁵⁹ CGE. Consejo General de Enfermería: <http://www.cge.enfermundi.com/servlet/Satellite?cid=1102684712441&pagename=SiteCGE%2FPPage%2FTplPageGenerica&p=1097067401731>

Asistenții pot obține titlul de **asistent medical specializat**, care a fost creat în 1987. Pentru a obține o **specializare**, asistentul trebuie să aibă o diplomă universitară în asistență medicală. Titlul de specialitate în asistență medicală se obține prin promovarea unui test scris și după 2 ani de rezidențiat. În timp ce inițial specializările de asistent medical obstetric și asistent medical generalist au fost singurele oferite, în prezent există 6 specializări recunoscute oficial: moașă, asistență medicală pentru sănătatea mintală, asistență medicală ocupațională, asistență medicală pediatrică, asistență medicală familială și comunitară și asistență medicală geriatrică.

În privința **conducerii asistenților medicali**, există un **șef de asistență medicală la Ministerul Sănătății și Asistenței Sociale**, care se ocupă de problemele legate de forța de muncă din domeniul asistenței medicale la nivelul guvernului central și acționează ca reprezentant al asistenței medicale spaniole la forumurile internaționale.

Întrucât gestionarea asistenței medicale în Spania este responsabilitatea Ministerului Sănătății, problemele operaționale ale forței de muncă în domeniul asistenței medicale sunt tratate la nivel regional. Cu toate acestea, nu există echivalent cu ofițerul șef asistent medical în guvernul regional. Numai la nivel municipal sau în zona de sănătate se poate găsi un director de asistență medicală sau un manager de asistență medicală. Consiliul Național Spaniol de Asistență Medicală este un actor cheie în toate procesele de luare a deciziilor privind sfera practicii, educației și calificărilor asistenților medicali.

Consiliul general de asistență medicală are capacitatea de a face recomandări, dar acestea nu sunt obligatorii. Birourile regionale ale Consiliului general de asistență medicală reglementează aspecte privind etica, problemele de angajare și continuitatea îngrijirii (pe scurt, interesele profesionale ale membrilor). Consiliul general de asistență medicală și delegațiile sale pun mai mult accent pe atingerea la un „Acord privind sănătatea”, pe dezvoltarea eficientă a tuturor specialităților de asistență medicală și necesitatea de a stabili mecanisme care să vizeze echilibrul dintre viața profesională și cea privată.

SUEDIA

Consiliul Național pentru sănătate și bunăstare (NBHW) este responsabil pentru înregistrarea și acordarea de licențe pentru asistenții medicali și alte profesii autorizate în domeniul sănătății. Licența nu are o limită de timp, ceea ce înseamnă că personalul medical nu trebuie să solicite revalidarea licenței.

NBHW poate revoca o licență de practică și/sau altă autorizație sau poate solicita o perioadă de probă de 3 ani în caz de malpraxis. În asistență medicală, licența se acordă asistenților medicali înregistrați, moașelor și asistenților medicali radiologi. Licența este

solicitată individual, după finalizarea cu succes a educației medicale și acordată fără alte cerințe.

Specializarea asistenților medicali, de exemplu în chirurgie, anestezie și terapie intensivă, nu necesită o autorizație specifică. Cu toate acestea, titlul de asistent medical înregistrat este un „titlu profesional protejat” în Suedia și poate fi utilizat numai de cei cu calificări speciale.

Consiliul suedez pentru învățământul superior –UHR analizează calitatea învățământului superior, inclusiv *educația medicală* și se asigură că instituțiile de învățământ superior respectă legislația relevantă, în baza **Legii învățământului superior** (*Högskolelag* (SFS 1992: 1434) și a **Ordonanței privind învățământul superior** (*Högskoleförförordning* (SFS 1993: 100) cu modificările ulterioare. Autoritatea revizuieste calitatea învățământului superior la interval de 4 ani și poate revoca acreditarea unui anumit program educațional care nu îndeplinește standardele de calitate la o universitate sau colegiu universitar.

Există 3 categorii de asistenți medicali autorizați în Suedia: *asistenții medicali înregistrați sunt asistenți medicali generaliști cu o educație de bază, moașele sunt asistenți medicali înregistrați cu o calificare specializată în moașă, iar asistenții radiologi au o educație de bază în asistența medicală radiologică.*

În afară de carierele oferite prin specializarea suplimentară în asistență medicală, nu există reglementări, orientări sau planuri naționale pentru structurarea carierelor asistenților medicali înregistrați. Fiecare consiliu județean și municipalitate are propriile politici de personal și revine fiecărei instituții specifice de îngrijire a sănătății să decidă structurile carierei în diferite profesii. ***În multe consilii județene și municipalități există o tendință de a avea posturi pentru asistenții medicali înregistrați care necesită o anumită educație continuă***, cum ar fi „clinicile” conduse de asistenți medicali pentru pacienții cu diabet zaharat, boli pulmonare obstructive cronice sau insuficiență cardiacă congestivă.

În alte cazuri, educația continuă ca asistent medical înregistrat nu garantează nici un nou set de responsabilități, nici o creștere a salariului. Din datele studiului realizat de RN4CAST⁶⁰ puțin peste 60% din cei aproximativ 11000 de asistenți medicali înregistrați au raportat că dețin o diplomă de știință în asistență medicală.

În prezent, nu există o infrastructură comună în cadrul sistemului de îngrijire a sănătății pentru a sistematiza beneficiile unui nivel superior de educație pentru asistenții medicali înregistrați; în schimb, modalitatea în care asistenții medicali înregistrați cu diplomă și calificări avansate diferă la nivel de consiliu județean, spital și chiar la nivel departamental.

⁶⁰ <https://cordis.europa.eu/project/id/223468/reporting>

Au existat câteva inițiative locale pentru a introduce *titlul de asistent medical avansat* (APN) în Suedia. De exemplu, a fost implementat un program educațional la nivel de masterat la Colegiul Universitar din Skövde, în cadrul căruia asistenți medicali înregistrați s-au specializat în practici avansate de asistență medicală. Acești asistenți medicali avansați au preluat funcții calificate în asistența medicală primară, având grijă de copii și pacienți adulți cu infecții cronice, probleme ale pielii și afecțiuni cronice. După încheierea programului Skövde, Universitatea Linköping a introdus în 2018 un program educațional în practica de asistență medicală avansată pentru îngrijirea chirurgicală.

Datorită gradului ridicat de autonomie locală al consiliilor județene și municipalităților, ***structura organizatorică a asistenților medicali în funcții de conducere*** variază în întreaga țară. Până la sfârșitul anilor 1990, numai medicii puteau să ocupe funcții de șef al unei unități sau instituții medicale. În 1997, această reglementare s-a schimbat, făcând posibil ca profesioniștii din domeniul sănătății, alții decât medicii, să devină conducători ai unei unități sau instituții de asistență medicală (*Hälso- och Sjukvårdslag* (SFS 2017: 30)⁶¹.

ȚĂRILE DE JOS

Legea privind profesiile din domeniul sănătății (BIG) din 1993 cu modificările ulterioare a reglementat înregistrarea⁶² și acordarea de licențe pentru profesioniștii din domeniul sănătății din Olanda⁶³. Potrivit legii⁶⁴, oricine deține o licență (de la o asociație profesională recunoscută) și se înregistrează, indiferent dacă este sau nu cetățean olandez, are drept de practică în domeniul asistenței medicale.

Asistenții medicali înregistrați pot fi absolvenți ai educației de nivel intermediar, superior sau academic și sunt obligați să se înregistreze în conformitate cu Legea profesiilor din domeniul sănătății. Nivelul mediu de educație a asistenților medicali durează 4 ani și include cel puțin 6400 de ore de teorie și practică. Studenții pot alege formare profesională la școală inclusiv perioade de învățare practică sau o formare de ucenicie care implică să fie angajați cel puțin 24 de ore pe săptămână și să urmeze cursuri cel puțin o zi pe săptămână.

Nivelul superior de educație medicală (HBOV) durează, de asemenea, 4 ani și are ca rezultat diploma de licență în asistență medicală. Aceasta include 6 720 de ore (240 de credite ECTS), cu un minim de 1 535 de ore de învățare teoretică și un minim de 2 300 de ore de instruire la locul de muncă.

⁶¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30

⁶² <https://english.bigregister.nl/registration/procedures/legislation>

⁶³ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK545721/>

⁶⁴ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25096037/>

Educația continuă pentru asistenți medicali are loc în cadrul instituțiilor de sănătate în care sunt angajați. Pentru a păstra înregistrarea ca asistent medical, trebuie îndeplinită doar o cerință minimă legată de numărul de ore lucrate.

Cu toate acestea, [Asociația Olandeză a Asistenților medicali și Infirmierilor \(V&VN\)](#) a luat inițiativa de a ține un **registru pentru asistenți medicali**. În mod voluntar, *asistenții medicali își pot înregistra activitățile de formare și dezvoltare profesională online într-un portofoliu personal. Registrul permite acestora să-și compare abilitățile profesionale cu standardele de competență.*

V&VN stabilește standardul pentru „educație continuă suficientă” la 184 ore pe o perioadă de 5 ani. Asistenții medicali sunt încurajați să utilizeze registrul pentru cererile de locuri de muncă, pentru a oferi angajatorilor acces la portofoliile lor și să stabilească un plan personal de dezvoltare profesională împreună cu angajatorul.

Programele de educație de tip master în asistență medical avansată (MANP) sunt acreditate din 1997. În 2009, primul program MANP de educație pentru sănătatea mintală a fost aprobat de ministrul sănătății. O educație academică în asistență medicală este disponibilă la nivel universitar. La Universitatea din Utrecht se oferă un program în științe medicale la nivel de licență și masterat. Alte programe în științe ale sănătății relevante pentru asistență medicală sunt oferite în mai multe universități (de exemplu, Maastricht, Rotterdam, Groningen). Aceste programe academice pregătesc studenții pentru funcții în politici publice și cercetare medicală.

De asemenea, **asistenții medicali avansați (PN)** sunt instruiți pentru a umple „golul” dintre medici (specialiști și medici de familie) și asistenți medicali generaliști. Acești profesioniști au primit mai multă instruire în legătură cu tratamentul clinic și ajută la oferirea de asistență și informații pacienților lor. Asistenții medicali avansați sunt capabili să crească calitatea îngrijirii, să efectueze cercetări în domeniul asistenței medicale și să implementeze noi tipuri de practică.

În Olanda, **asistenții medicali nu fac parte din management** în majoritatea instituțiilor medicale. Totuși, un **consiliu consultativ pentru asistenți medicali (VAR)** format din asistenți medicali înregistrați poate contribui la politica generală în domeniul asistenței medicale. În practică, astfel de consilii consultative ale asistenților medicali acționează ca un comitet permanent al consiliului de administrație al instituției medicale.

VAR-urile pot oferi recomandări profesionale din perspectiva asistenței medicale conducerii sau consiliului de administrație pentru a ajuta la îmbunătățirea calității îngrijirii pacienților.

Având în vedere acest rol consultativ, VAR-urile ajută în același timp la încurajarea dezvoltării profesionale. VAR-urile pot contribui la îmbunătățirea calității îngrijirii prin promovarea politicilor care reflectă mai bine practica profesională, un angajament mai mare al profesioniștilor din domeniul sănătății în cadrul organizației și implementarea pentru noi politici în domeniu. În plus, VAR-urile asigură modalitățile pentru îmbunătățirea

calității prin utilizarea optimă a expertizei în asistență medicală deja prezentă în organizație. În practică, 65-70% din recomandările VAR sunt acceptate de consiliul de administrație. Cu toate acestea, VAR-urile nu au statut legal, iar angajatorii nu sunt obligați să înființeze un VAR.

SUA

Asociația americană de asistenți medicali - ANA este prima organizație care reprezintă interesele celor 4 milioane de asistenți medicali înregistrați. Obiectivul ANA⁶⁵ este îmbunătățirea calității asistenței medicale pentru pacienți. Fondată în 1896 și cu membri în toate cele 50 de state și teritoriile SUA, ANA este cea mai puternică voce pentru această profesie medicală.

De asemenea, ANA⁶⁶ a adoptat primul său cod de etică în 1950 care a fost actualizat prin intermediul a două procese de revizuire complexe. Cel mai recent document revizuit, cunoscut sub numele de *Codul etic pentru asistenți medicali cu declarații interpretative*, a fost aprobat în 2015. Mai mult, ANA a înființat un *Centru de etica și drepturile omului* care prin intermediul activităților și studiilor abordează problemele cu care se confruntă asistenții medicali și elaborează programe de perfecționare pentru acestia.

Practica medicală în SUA este reglementată de **Legea practicii pentru asistenții medicali** iar activitatea acestora este condusă de Consiliul de asistență medicală ; există și alte legi⁶⁷ și reglementări la nivelul statelor⁶⁸. De exemplu, în unele state americane activitatea asistenților⁶⁹ și a moașelor este reglementată de un consiliu pentru moașe sau de sănătate publică.

În privința **curriculei** de studii, există mai multe **tipuri de educație medicală**: programe de diplomă asociate, care oferă oportunități la nivel de intrare în profesie și durează de obicei 2 ani. Un program de licență universitară durează 4 ani, iar obținerea unei diplome de licență cu intrare direct în profesie durează 3 ani.⁷⁰

Finalizarea unui curs asistență medicală oferă abilitățile și cunoștințele necesare pentru a deveni **asistent medical în spital** sau pentru a intra într-o carieră alternativă în cercetare, consultanță de specialitate sau alte opțiuni. În timp ce mai mult de jumătate

⁶⁵ <https://www.nursingworld.org/~4ad752/globalassets/ana-enterprise/about-us/descriptions-enterprise-strategies-and-objectives.pdf>

⁶⁶ <https://www.nursingworld.org/ana/>

⁶⁷ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32644438/>

⁶⁸ <https://www.nursingworld.org/ana/about-ana/annual-reports/>

⁶⁹ <https://www.ncsbn.org/npa.htm>

⁷⁰ <https://www.internationalstudent.com/study-nursing/>

din asistenții medicali sunt angajați în spitale, există și studenți care își pot continua studiile pentru a intra în domenii specializate în asistență medicală. Asistenții medicali din spitale au, de asemenea, mai multe opțiuni de carieră în cadrul sistemului de sănătate, inclusiv activități în chirurgie medicală, urgență, obstetrică, pediatrie, terapie intensivă și oncologie. Alternativ, dacă doresc să experimenteze diferite tipuri de asistență medicală, pot fi „floater” adică un asistent medical care își desfășoară activitatea prin rotație în diferite departamente și secții ale spitalului.

În afara mediului spitalicesc, există **asistenți medicali de birou** care îngrijesc pacienții la cabinetul unui medic, în ambulatoriu sau la un centru medical. Acești asistenți medicali pregătesc pacienții pentru examinări de rutină, administrează injecții și medicamente, îngrijesc răni și fac incizii dar și asistă echipa medicală în cadrul unor intervenții chirurgicale minore.

Asistenții medicali din domeniul sănătății publice lucrează cu comunități precum școli sau grupuri mici pentru a îmbunătăți sănătatea publică generală în zonă. Aceștia oferă instrucțiuni și îndrumări cu privire la probleme de sănătate, cum ar fi prevenirea bolilor, nutriția și îngrijirea copiilor. Acești asistenți medicali de sănătate publică organizează controale de sănătate pentru imunizări, testarea tensiunii arteriale, mamografii și testarea HIV/SIDA.

Asistenții medicali pe termen lung gestionează îngrijirea medicală pentru rezidenți, cu afecțiuni care variază de la probleme minore de îngrijire a sănătății până la boala Alzheimer. Aceștia își desfășoară de obicei activitatea într-o unitate de asistență socială sau într-un azil de bătrâni.

Asistenții medicali la domiciliu oferă îngrijire pacientului prin vizite la domiciliu. Ei vizitează pacienții în casele lor, în loc să fie chemați la clinică. Mulți dintre pacienții lor pot necesita îngrijire pe termen lung sau scurt, de exemplu, atunci când se recuperează după o boală sau un accident.

În cele din urmă, **asistenții medicali de îngrijire** pentru boli cronice lucrează cu pacienți bolnavi aflați în fază terminală, acasă sau într-un ospiciu, sprijinindu-i pe tot parcursul bolii.

În privința **programelor educaționale**, acestea pot fi următoarele⁷¹:

Programe LPN sau LVN

Programele de formare a asistentului practician autorizat (LPN) și a asistentului licențiat (LVN) au o durată de aproximativ un an. Un LPN/LVN funcționează sub îndrumarea unei asistent medical înregistrat. Programele LPN/LVN sunt oferite la multe colegii din Statele Unite. Aceste programe nu necesită de obicei condiții prealabile de admitere. Cu toate acestea, unele școli necesită un scor minim la testele TOEFL, SAT

⁷¹ <https://www.internationalstudent.com/study-nursing/nursing-programs-in-the-us/>

sau ACT. Un asistent medical certificat LVN/LPN oferă îngrijire de bază pacientului, cum ar fi luarea semnelor vitale și monitorizarea pacientului. Statul cere unui LPN să promoveze un examen național de acordare a licențelor pentru certificarea de stat după finalizarea instruirii.

Programe ADN

Programul de formare pentru asistență medicală (ADN) poate dura între 15 luni și 2 ani. Acest program este oferit la multe colegii comunitare din Statele Unite. Programele ADN necesită, de obicei, ca studenții să finalizeze cursuri inițiale înainte de înscriere. Acest program de grad asociat se concentrează pe formarea tehnică. Un asistent medical înregistrat și certificat ADN poate trata pacienții și poate oferi sprijin emoțional membrilor familiei pacienților. Programele ADN sunt disponibile numai în Statele Unite și este disponibilă înscrierea și pentru studenții internaționali. Asistenții medicali asociați trebuie să treacă un examen național de acordare a licențelor, cunoscut sub numele de examenul de licență al *Consiliului Național NCLEX-RN*⁷², pentru a obține o licență de asistență medicală.

Programe BSN

Aceste programe de licență (BSN) au o durată de 4 ani și sunt oferite de multe colegii și universități din Statele Unite. Un exemplu este Colegiul Felician, statul New York⁷³, unde asistenții medicali sunt încurajați să folosească cunoștințele din studiile lor într-un cadru practic de asistență medicală. Unele programe se încheie cu rezidența clinică pentru a sprijini tranziția de la stagiar la asistent medical.

Programul BSN este popular printre studenții internaționali, deoarece oferă perspective profesionale și un salariu bun la finalizarea acestuia. Cererea de BSN-uri este mare pe măsura schimbării generaționale, ceea ce înseamnă că există o mulțime de oportunități de muncă în SUA.

Programe BSN accelerate

Aceste programe sunt adesea denumite programe de gradul II și sunt, în general, orientate către studenții care au deja o diplomă anterioară. Aceste programe accelerate oferă cea mai rapidă cale de a deveni asistent medical înregistrat și se desfășoară în mod obișnuit între 12–18 luni. Aceste programe sunt centrate pe competitivitate și au ritm rapid, iar mulți studenți internaționali se bucură de acest tip de mediu de învățare.

Există și instituțiile de învățământ care oferă programe accelerate de licență de tip BSN în asistență medicală care permit studenților să obțină un atestat în asistență medicală în numai 14 luni⁷⁴. Programul este destinat studenților care sunt capabili să țină pasul cu predarea rapidă de la profesori recunoscuți în domeniu.

⁷² <https://www.ncsbn.org/nclex-application-and-registration.htm>

⁷³ <https://www.internationalstudent.com/study-nursing/top-ten-usa-nursing-programs/>

⁷⁴ [Adelphi University](#)

Studentii vor învăța dintr-o combinație de prelegeri, cercetare și studii clinice. Programul necesită o atenție deplină și un devotament complet pentru învățare. Cu toate acestea, merită efortul depus, deoarece ei pot deveni asistent medical practicant în puțin peste un an.

Colegiul Felician⁷⁵ din statul New York oferă, de asemenea, un program de asistență medicală accelerată, care durează 18 luni și, în același timp, pregătește studenții internaționali să susțină examenul NCLEX-RN. O diplomă de licență în asistență medicală se acordă la finalizarea studiilor.

Programe RN către BSN

Aceste programe sunt concepute pentru asistenții medicali certificați ADN care doresc să-și continue studiile prin obținerea unei licențe în științe medicale de tip BSN. Programele sunt disponibile, atât pentru studiul în campus, cât și online. Programele online RN către BSN sunt o alegere populară în rândul studenților care doresc să continue să învețe în timp ce lucrează.

Programe MSN

Programele de masterat în asistență medicală (MSN) încorporează o varietate de discipline avansate de asistență medicală într-un singur curs. Există mai multe oportunități de lucru disponibile pentru absolvenți, inclusiv: asistent medical practicant (ANP), asistent medical pentru familie (FNP), asistent medical neonatolog (NNP), asistent medical educator (NE), asistent medical pediatric (PNP), asistent medical specializat în sănătatea femeilor (WHNP).

Programe CRNA

Programul pentru ***asistenții medicali cu specializare anestezie (CRNA)*** durează de obicei între 1 și 2 ani. Studenții CRNA învață tehnici de anestezie, teoria testelor și cum să aplice cunoștințele în problemele clinice. Un asistent medical cu o specializare în anestezie poate găsi unele dintre cele mai bine plătite locuri de muncă din SUA.

Programe DNP

Multe programe de educație medicală de tip MSN sunt eliminate treptat și sunt înlocuite cu cele de ***specialist în practici de asistență medicală (DNP)***. Aceste programe DNP se concentrează în principal pe instruirea în metode de cercetare, inclusiv statistici și analiza datelor, istoria și filozofia științei asistenței medicale și abilitățile de conducere. Majoritatea programelor DNP necesită cu 25 de ore de credite mai mult decât un MSN și durează de obicei între 18 și 30 de luni.

O specialitate relativ nouă, ***managerul asistenței clinice (CNL)***⁷⁶ reprezintă un *asistent medical avansat cu studii de masterat (MSN)*, care se concentrează pe

⁷⁵ [Felician College](#)

⁷⁶ <https://www.registerednursing.org/clinical-nurse-specialist/>

îmbunătățirea calității îngrijirii pentru un anumit set de pacienți. Lucrând împreună cu o echipă multidisciplinară de medici, farmaciști, asistenți sociali, asistenți medicali specialiști și asistenți medicali, el colectează și evaluează rezultatele tratamentului pentru a îmbunătăți aceste rezultate, pledând pentru schimbări bazate pe dovezi. Spre deosebire de asistentul medical specialist, managerul de asistență clinică are cunoștințe avansate în medicina generală și gestionează adesea alt personal medical și servește ca resursă pentru întreaga echipă de îngrijire⁷⁷.

Referitor la **pozițiile de management** pentru asistenții medicali, **managerii de asistenți medicali** trebuie să îndeplinească anumite cerințe de educație și licență pentru a practica. Cerințele pot varia în funcție de angajator și de post, dar este nevoie de cel puțin o diplomă de licență în asistență medicală (BSN). Programele de masterat (MSN) și DNP oferă cursuri și experiență practică pentru aceștia. De asemenea, pot oferi specializare pentru poziții cum ar fi *asistent medical executiv*. O certificare postuniversitară este cerută pentru asistenții medicali care doresc să ocupe aceste posturi de conducere.

Cei care ocupă funcții importante în asistență medicală pot alege să adopte diverse stiluri de conducere. Unele stiluri sunt mai eficiente decât altele și trebuie luat în considerare care se potrivește cel mai bine echipei medicale.⁷⁸

Managerii asistenților medicali trebuie să recunoască faptul că fiecare persoană din echipa lor contribuie la succesul grupului și să aleagă un stil de conducere care motivează echipa și promovează viziunea organizației. **Asociația americană de coordonare a evaluării asistenților medicali (AANAC)**⁷⁹ a identificat următoarele 5 stiluri de conducere pentru asistenți medicali:

1. **Liderii slujitori** își motivează și inspiră echipa concentrându-se pe construirea și perfecționarea abilităților fiecărui individ.
2. **Liderii transformaționali** comunică și promovează în mod clar viziunea generală și misiunea organizației către membrii echipei.
3. **Liderii democrați** încurajează colaborarea și comunicarea deschisă. Ei caută să îmbunătățească sistemul, mai degrabă decât abilitățile anumitor indivizi.
4. **Liderii autoritari** iau decizii fără contribuția altora și pedepsesc membrii echipei pentru comiterea de greșeli.
5. **Liderii de tip laissez-faire** oferă membrilor echipei puțină supraveghere și așteaptă până în ultimul minut pentru a aborda problemele.

⁷⁷ <https://www.registerednursing.org/clinical-nurse-leader/>

⁷⁸ <https://www.usa.edu/blog/nursing-leadership-and-management/>

⁷⁹ <https://www.aapacn.org/resources/leadership-and-management/?sfvrsn=2>

Tot în acest sens, **Organizația Americană pentru conducerea asistenților medicali (AONL)**⁸⁰ promovează meritocrația pentru pozițiile de conducere ale asistenților medicali și contribuția acestora la asigurarea sănătății și a unei îngrijiri de calitate a pacienților.

Probleme cheie pentru liderii⁸¹ asistenților medicali:

- *Finanțarea dezvoltării forței de muncă pentru a se asigura că există o ofertă adecvată de asistenți medicali pentru îngrijirea pacienților, în mod articulat în zonele rurale și defavorizate;*
- *Creșterea cercetării în domeniul asistenței medicale pentru a îmbunătăți calitatea actului medical și furnizarea de îngrijiri corespunzătoare pentru pacienți;*
- *Promovarea valorii în asistența medicală prin coordonarea îngrijirii medicale și prin cercetări bazate pe date concrete;*
- *Luarea de decizii privind asistenții medicali cu respectarea deplină a licenței și competențelor profesionale.*

În 2017, ANA a identificat 3 **categorii prioritare de formare profesională**: - *Carieră timpurie, Asistență medicală avansată și Leadership* pentru asistenți medicali - și a întreprins eforturi pentru a dezvolta programe, produse și servicii specifice pentru aceste categorii. Pe măsură ce așteptările și cererea de specializare crește exponențial, ANA Enterprise continuă să valorifice bazele de date pentru a oferi cele mai relevante programe, produse și servicii pentru asistenții medicali de-a lungul carierei lor. ANA folosește următoarele criterii:

- *extinderea utilizării modelului de segmentare a etapelor carierei pentru a crește valoarea și a genera venituri suplimentare;*
- *crearea de oportunități de dezvoltare pentru a spori implicarea;*
- *utilizarea de conținut și canale media pentru a aprofunda angajamentul în fiecare etapă profesională de la student până la pensionare;*
- *dezvoltarea și lansarea unei platforme personale respectiv portofoliu pentru carieră.*

De asemenea, ANA a adoptat **[Planul strategic de dezvoltare 2020 - 2023](#)** prin care își propune să elaboreze **programe de asistență medicală și practică** pentru a obține următoare rezultate :

⁸⁰ <https://www.aonl.org/>

⁸¹ <https://www.aha.org/advocacy/nurse-leaders>

- implementarea programelor de formare pentru profesia de asistent medical și implicarea factorilor de decizie cu privire la practicile și politicile de asistență medicală ;
- sprijinirea asistenților medicali pentru asumarea de roluri noi și extinse în domeniile emergente de practică și menținerea celor mai înalte standarde de calitate în practica medicală, precum și respectarea obligațiilor etice ale profesiei.

Accederea în funcții de conducere este o parte integrantă a profesiei de asistent medical.⁸² Asociația Americană a Asistenților Medicali (ANA) promovează lideri din rândul asistenților medicali pentru organele de conducere printr-un efort de colaborare în cadrul căruia adunarea membrilor lucrează cu consiliul de administrație pentru a stabili cel mai bun curs pentru asistența medicală.

Liderii susținuți de ANA sunt profesioniști cu experiență, angajați din domeniul sănătății, care lucrează și combină talentul de conducere cu perspectiva profesională pentru a dezvolta o imagine clară a ceea ce are nevoie asistența medicală în prezent dar și pentru viitor.

⁸² <https://www.nursingworld.org/ana/leadership-and-governance/>

BIBLIOGRAFIE

Resurse Internet:

<https://www.oamr.ro/biblioteca-online/>

<https://www.viata-medicala.ro/stiri/primul-program-de-studii-internationale-universitare-pentru-asistenti-medicali-15708>

http://www.efnweb.be/?page_id=10625

<https://www.health.belgium.be/en/health/taking-care-yourself/patient-related-themes/cross-border-health-care/healthcare-providers> (Belgia)

http://files.bvvs-be.webnode.be/2000017070115a0115d/Van%20Hecke%20et%20al_a%20legal%20framework%20on%20advanced%20practice%20nursing%20in%20Belgium_what%20do%20we%20and%20don-t%20we%20know_2020%20Acta%20Clinica%20Belgica.pdf

<https://www.health.belgium.be/en/about-fps>

https://1553422.169.directo.fi/@Bin/a352cd59115127464a3358665c60c931/1624362623/application/pdf/201545/SHL_ESITE_ENG_auk.pdf

<https://core.ac.uk/download/pdf/32427141.pdf>

https://second.wiki/wiki/krankenpflegegesetz_deutschland (Germania)

<https://ro.foreignpharmacydirectory.com/4439719-the-association-of-nurses-of-greece-will-take-legal-action-against-pasonop>

http://journal-ene.gr/wp-content/uploads/2010/11/tom_1_tef_1_ennew.pdf (Grecia)

<https://www.boe.es/boe/dias/2012/04/24/pdfs/BOE-A-2012-5403.pdf> (Spania)

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2003-21340>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK209867/>

<https://www.snhu.edu/about-us/newsroom/2020/09/5-leadership-styles-in-nursing>

<https://www.aha.org/about/leadership> (SUA)

<https://www.americansentinel.edu/blog/2020/02/29/leadership-management-in-nursing-whats-the-difference/>

Organizația Mondială a Sănătății (OMS)

<https://govextra.gov.il/ministry-of-health/who-collaboration-center/home#our-missions>

<https://www.who.int/about/partnerships/collaborating-centres>

<https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-policy/european-programme-of-work/news/news/2020/12/establishing-the-pan-european-transformational-leadership-academy>